

METODIKA VÝPOČTU NÁKLADŮ NA ÚKLID JEDNORÁZOVÝCH PLASTOVÝCH OBALŮ A DALŠÍ NAKLÁDÁNÍ S NIMI PRO ROK 2023

Tento dokument představuje METODIKU VÝPOČTU ODMĚNY SLOUŽÍCÍ OBCÍM K ÚHRADĚ NÁKLADŮ VYNALOŽENÝCH NA ÚKLID ODPADU Z JEDNORÁZOVÝCH PLASTOVÝCH OBALŮ UVEDENÝCH V ČÁSTI C A D PŘÍLOHY Č. 4 ZÁKONA O OBALECH, KTERÉHO SE OSOBY ZBAVUJÍ MIMO MÍSTA URČENÁ K JEHO ODKLÁDÁNÍ, A NA NÁSLEDNOU PŘEPRAVU A ZPRACOVÁNÍ TOHOTO ODPADU, kterou je autorizovaná obalová společnost povinna zveřejnit na základě § 21, odst. 3 zákona č. 477/2001 Sb. (zákon o obalech).

Celkové náklady byly stanoveny na základě výsledků pravidelného dotazování všech obcí zapojených do Systému EKO-KOM prostřednictvím *Dotazníku o nakládání s komunálním odpadem v obci, se zaměřením na tříděný sběr za rok 2021* (dále jen *Dotazník*). Předmětem dotazování byly celkové náklady obce na úklid tzv. litteringu (drobných pohozených odpadků) a úklid černých skládek (dále tzv. *typy čištění*).¹

Náklady na úklid litteringu byly na základě dodatečných šetření mezi obcemi rozděleny mezi tzv. suché (ruční) čištění (60 %) a tzv. mokré (strojní) čištění (40 %) z důvodu odlišných podílů výskytu předmětných obalů v těchto dvou typech úklidů.² Náklady na úklid černých skládek nejsou dále děleny ani upravovány. Pro každou jednotlivou obec byl náklad vztažen k oficiálnímu počtu v ní trvale hlášených obyvatel podle ČSÚ pro rok 2022. Dále bylo tedy počítáno s hodnotami uváděnými v jednotkách *Kč/ob./rok*.

Za každý jednotlivý typ úklidu (tedy suché (ruční) čištění; mokré (strojní) čištění; černé skládky) byla vypočtena střední hodnota (medián) nákladů pro každou velikostní skupinu obce samostatně v souladu s *Metodikou výpočtu ekonomických ukazatelů dle dat z Dotazníků*. Výsledek představuje pro každou velikostní skupinu celkový medián nákladů na daný typ úklidu.

Jelikož povinnost hradit náklady je vztažena pouze k vybraným jednorázovým plastovým obalům a obalovým prostředkům vyjmenovaným v části C a D přílohy č. 4 zákona o obalech (dále jen *předmětné obaly*), byly stanoveny průměrné hmotnostní podíly předmětných obalů v odpadech sbíraných při jednotlivých výše uvedených typech čištění. Podíly byly stanoveny prostřednictvím manuálních analýz skladby (tzv. rozborů) těchto odpadů. Vzhledem ke značným rozptýlům výsledků a nejednoznačným interpretacím zařazení některých obalů a obalových prostředků v částech C a D přílohy č. 4 zákona o obalech byl uvažován výskyt předmětných obalů na horních mezích zjištěných hodnot, aby nebylo pochyb o rozsahu finančního pokrytí.³

Pro každý typ úklidu byla stanovena jedna hodnota předpokládaného hmotnostního podílu výskytu předmětných obalů shodná pro všechny velikostní skupiny obcí. Náklad vztažený k úklidu a nakládání s předmětnými obaly je pak součinem celkových mediánových nákladů na daný typ úklidu (v každé velikostní skupině obcí) a hmotnostního podílu předmětných obalů v tomto typu úklidu.

Jelikož lze při výpočtu úhrady nákladů obcí pro rok 2023 vycházet pouze z výpočtů nákladů za rok 2021, je nezbytné podle nich uhradit náklady obcí vzniklé v roce 2023, jsou v posledním kroku vypočtené částky vynásobeny předpokládanou inflací podle České národní banky pro rok 2022 a 2023⁴.

Specificky pro rok 2023 pak byly vypočtené hodnoty odměny za jednotlivé velikostní skupiny sjednoceny na jejich aritmetický průměr, protože vzorek obcí, které poskytly v *Dotazníku* vstupní data o nákladech, byl v některých velikostních skupinách velmi malý. Odměna je tedy vyplácena obcím všech velikostních skupin ve stejné výši. V následujících letech je předpokládána diferenciací výše odměn podle velikostních skupin obcí.

¹ Toto rozdělení postihuje největší nákladové položky většiny obcí ČR, což vyplynulo ze studie Univerzity J. E. Purkyně (Slavík a kol., 2022) a dodatečných interních šetření mezi obcemi. V následujících letech budou náklady dotazovány v detailnější struktuře (mokrý/strojní čištění litteringu; suchý/ruční čištění litteringu; černé skládky). Potřeba tohoto rozdělení ovšem nebyla v době přípravy *Dotazníku* za rok 2021 známa, jelikož nebylo známé přesné znění legislativního požadavku.

² Rozdělení bylo provedeno souhrnně pro všechna data za všechny obce. V následujících letech bude dělení vycházet přímo z dat poskytnutých k oběma typům čištění jednotlivými obcemi.

³ Tím je zajištěna úhrada nákladů i na obaly, jejichž zařazení mezi předmětné obaly není momentálně jisté. V dalších letech budou využity průměrné hodnoty zjištěné při analýzách skladby na základě poskytnutých výkladů k zákonu o obalech.

⁴ Poslední prognózy zveřejněné ke dni výpočtu odměny; tj. ze dne 4.8.2022.

Výsledná výše odměny je stanovena v Kč/ob./rok a je vyplácena paušálně všem obcím zapojeným do Systému EKO-KOM na základě počtu trvale hlášených obyvatel stanovených pro rok 2023 v jednotlivých obcích ze strany ČSÚ. Odměna je vyplácena po čtvrtinách v jednotlivých čtvrtletích roku 2023.

Kromě odměny, která je pro rok 2023 zařazena jako bonus k *Odměně za zajištění míst zpětného odběru*, mohou obce získat další složku odměny za nakládání s těmito odpady. V případě, že zajistí jejich roztřídění na příslušné komodity a předání k recyklaci, mohou tato množství uvést v příslušném typu sběru, který pro následující dotřídění a předání využili. Za takto vykázaná množství jim je uhrazena *Odměna za obsluhu míst zpětného odběru* a *Odměna za zajištění využití odpadů z obalů* zcela v souladu s běžnou úhradou těchto odměn (tj. za všechny obaly v těchto odpadech obsažených – podle aktuálně platných *Standardů složení komunálních odpadů a podílu obalové složky*; tedy nikoli pouze za předmětné obaly podle části C a D přílohy č. 4 zákona o obalech).